(ח) *(כא) לאכול (טור): ו למותר *(כב) לסחוט (ע) לימוני"ש: ז מלסחוט כבשים (פי' פירות ומיני ירקות שמונחים בחומץ ובמלח כדי שלא ירקבו) (כג) ושלקות (כד) אם לגופם שא"צ למים ואינו סוחטן (כה) אלא לתקנם לאכילה אפי' סוחט (כו) לתוך קערה שאין בה אוכל מותר ואם צריך למימיהן מותר לסחוט (כז) לתוך קדירה (כח) שיש בה (י) אוכל אבל אם אין בה

באר הגולה

ל תשו' הרא"ש ור"י כת"ה מ שבת קמ"ה

באר היטב

מהע"ז ב"י מרדכי: (ח) לאכול. ממילא הוי כבורר אוכל מתוך פסולת טור: וה"ה בשאר פירות שאינן ראוים לאכילה אסור לסחטן למימיהן מ"א. וכתב הע"ז דלפי זה אם רוצה לאכול לאלתר אותו דבר שסוחט לתוכו הבוסר מותר כדלעיל סימן שי"ט לענין בורר ע"ש וכ"כ העו"ש דיש להתיר לסחוט לצורך אותה סעודה ע"ש. והמ"א תמה עליהם דאטו מי שרי לעשות מלאכה כדי לאכול לאלתר וכ"כ הש"ג פ"ע. דשבת אלא הטעם דבורר בידו לאכול לאלתר לא מקרי ברירה דהוי דרך אכילה ולהכי בקנון ובתמחוי אסור לברור אפי' לאכול לאלתר וכן פסולת מתוך האוכל אסור אפי' לאכול לאלתר ומכ"ש דאסור לסחוט בוסר ע"ש ועיין יד אהרן: (ט) לימוני"ש. כיון שאין דרך כלל לסחטן לצורך משקה אלא לצורך אוכל הוי בשאר פירות עמ"ש ס"א. ואפי' נוהגין לסחטו לתוך מים לשתותו שרי כיון שאין דרך לשתותן לבדו ב"י. ולימוני"ש הכבושים במלח דינם ככבשים ושלקות עיין סעיף ז'. ולענין לסחוט תפוחים נ"ל דאותן שסוחטין כדי לרכך התפוח כדרך שעושין אם התפוח קשה דשרי דהוי כמו למתק כמ"ש בס"ק כ' ואע"ג דשותה מה שיוצא ממנו מ"מ לא נתכוין בסחיטה לכך כיון שאינו עומד לכך ואם התפוח מבושל וסוחט שיצא ממנו פשיטא דשרי דהא סחט כל האוכל ממנו ט"ז ע"ש: (י) אוכל. דמשקה הבא לאוכל הוי כמפריד אוכל מאוכל וה"ה לתוך המוריים דהוי מאכל סמ"ק. אבל לתוך משקין

משנה ברורה

בדעת המ"א: אך אם הבוסר ראוי לאכול ע"י הדחק מי שסומך על דברי העו"ש וט"ז אין למחות בידו: (כא) לאכול. וה"ה (כד) בשאר פירות שאינם ראוים לאכילה אסור לסחטן למימיהן אפי' לתוך אוכל (כה) ויש להחמיר כסברא אחרונה: (כב) לסחוט לימוני"ש. ובלשוננו ליטרי"ן והיינו אפילו למשקין ואף שדרך לסחטן בחול כיון שאין דרך כלל לסחטן לצורך משקה אלא לטבל בו אוכל הוי כשאר פירות וכנ"ל בס"א. ואפילו אם הדרך לסחטן בחול לתוך מים שנתנו בהם צוקע"ר לשתות לתענוג מ"מ נוהגין העולם להקל לעשות זה בשבת ואפשר משום דלא מיתסר אלא כשדרך לשתות מי סחיטת הפרי גם בלא תערובות משקה אחר א"נ דלא מיתסר אלא בשסוחטין מימיו לבד ואח"כ מערבין אותם אבל אם המנהג לסחוט מימיו לתוך משקה אחר ליתן בו טעם שרי: [ב"י וט"ז]. (כו) ולפ"ז בזמן הזה שידוע שממלאין חבית למאות לשתות עם סאג"ש באיזה מקומות צ"ע גדול אם מותר לסחטן בשבת לתוך משקה דאפשר דדמי לתותים ורמונים כיון דדרך לסחטן בכלים בפני עצמם (כז) וע"כ צריך ליזהר שיסחוט מקודם על הצוקער בפ"ע דהוי כמשקה הבא לאוכל. וכן לסחטו (כח) לתבשיל ועל גבי האוכל פשיטא דשרי. וכנ"ל בס"ד: ודע דהשו"ע דמתיר לסחוט לימוני"ש היינו קודם שכבשו אבל אם כבושים במלח וס"ד דינם בכבשים ושלקות וכדלקמיה [אחרונים]: (כג) ושלקות. היינו (כט) ירק וכיוצא שבשלן קודם השבת ונשארו מימיהן בהן: (כד) אם לגופן. ר"ל בסוחטן (ל) ממשקה הצף עליהן והנבלע בהן כדי לתקן גופם לאכילה לבד וא"צ למימיהן כמו שדרך לסחוט הירק שקורין שאלאטי"ן לאחר ששרו אותן במים לכן אינו בכלל מפרק כלל ואף דסוחט לתוך הקערה ואין המשקה הולך לאיבוד מ"מ כיון שאינו מכוין בשביל המשקה אינו בכלל מלאכה (לא) ובזיתים וענבים אסור בכל גווני משום דרוב העולם סוחטין אותן למימיהן: (כה) אלא וכו'. וה"ה דמותר לכתחלה לסחוט לאקסי"ן משומן הנבלע בהן אם הוא עושה משום שאין יכול לאכלן משום שומן הרבה שבהן כ"כ בדרישה ובת"א מיקל מטעם אחר דשומן שמפרישו הוי נ"כ אוכל והוי כמפריד אוכל מאוכל: (כו) לתוך קערה וכו'. ודוקא לצורך שבת אבל אסור לסחוט בכל גווני לצורך מו"ש [גמרא]: (כז) לתוך קדרה וכו'. דלא גרע מאוכל דמותר וכנ"ל בס"ד: (כח) שיש בה אוכל. וה"ה (לב) לתוך המוריים דהוי מאכל אבל לתוך המשקין אסור:

באור הלכה

שאינו ראוי לאכילה כלל קאמר אלא ע"י הדחק ולא נקרא פסולת נגד מה שסוחט וא"כ הוא מדרבנן [חמד משה]: * לאכול. עיין במ"ב סק"כ שכתבנו דאם דעתו לאכול לאלתר דעת הט"ז ועו"ש להקל מטעם דגם בבורר מקילין בלאלתר אם הוא אוכל מתוך פסולת. ועיין בפמ"ג שרמז דבתוספות איתא הטעם לענין תולדת משום דש שנוטל האוכל מן הפסולת ובענינינו ג"כ הבהמה היא כפסולת ובנוטל האוכל ממנה בדישה חשיבא וכן ה"ה לענין בוסר ולפ"ז נסתר הקולא לגמרי דבדישה אין נ"מ בין לאלתר לאח"ז ועיין בספר חמד משה שמלמד זכות הר"ן והטור שכתבו כבורר אוכל מן הפסולת נ"כ - הייט דמשום זה חשיבא כדש וכמו שכתבו התוס' אך שקיצרו בלשונם [ואח"כ מצאתי בנשמת אדם שגם הוא כתב כן] וגראה שכן הוא האמת שראיתי בטור והוא שמעתיק לשון ר"ת באריכות כתוב שם ג"כ בהדיא דהוא כמו דש שמפרק האוכל מן הקש ע"ש ולמה לן לומר שהטור יפלוג ע"ז ויכתוב בשם ר"ת בענין אחר ומלבד זה במלחמות כתב ג"כ דדעת הגאונים שאוסרין לחלוב בשבת לקדרה הוא משום דכדש חשיבא ע"ש ע"כ בודאי מהנכון להחמיר כדעת המג"א אף אם נסבור דאין בזה משום בורר. אך אם הבוסר ראוי לאכילה ע"י הדחק דלענין בורר ליכא בזה אלא איסורא מדרבנן וכדלעיל בסימן שי"ט וגם נראה ג"כ דלא שייך כ"כ באופן זה מדאורייתא דאין דומה למפרק מן הקש מסתברא דיש לסמוך להקל בשעת הדחק כדעת הט"ז ועו"ש: * לסחוט לימוני"ש. עיין במ"ב מה שכתבנו דהוא אפילו למשקין דהנה מקור דין זה הוא מתשובת הרא"ש שהובא בב"י וז"ל ובשאלתם על סחיטת לימוני"ש נראה דהם בכלל שאר פירות שמותר לסחטן שאין דרך כלל לסחוט לימוני"ש לצורך משקה אלא לצורך אוכל ומותר לסחטן בשבת עכ"ל וע"כ ר"ל כיון שאין המנהג לסחטן למימיהן לכך מי שירצה לסחטן למימיהן מותר כדין שאר פירות דבודאי לא כוונת הרא"ש להתיר לסחטן לתוך אוכל דהרי אפילו אשכול של ענבים מותר לסחטו לתוך אוכל וכ"ש לימוני"ש דהוי כשאר פירות וכ"כ ספר מטה יהודה וכן משמע מא"ר ושארי אחרונים דכונת השו"ע הוא אפילו למשקין. ודע דמה שכתבנו בסוף דברינו דמותר לסחטו לתבשיל ועל גבי האוכל פשוט דבזה אין צריך לחוש לחומרת הר"ח שכתבנו גבי אשכול של ענבים דלתירוץ הראב"ן של הב"י שהבאתי במ"ב בכל גווני אין להחמיר

שער הציון

(כד) מ"א ותו"ש: (כה) עיין בא"ר שכתב בשם שכה"ג דהסומך על סברא ראשונה לא הפסיד ועיינתי שם שראיתו הוא מדלא הכריע השו"ע משמע שאין למחות ביד המקיל ואינו ראיה די"ל לסיפך מדכתב דעת המקילין ג"כ רק בשם יש - מי שאומר ולא בסתמא וע"ז סיים וי"א אוסר וגם בסמ"ג וסמ"ק וכל זו משמע דדעתם כדעת ר"ת ופ"כ יש להחמיר ואח"כ ראיתי בספר שלחן עצי שטים ובשו"ע הגר"ז שהחמירו ג"כ כסברא אחרונה: (כו) מ"א: (כז) ת"א והוא מתשובת רדב"ז סימן ז"ד ואע"ג בתה"א מסתפק גם בזה מ"מ נראה דאין לחוש: (כח) ב"י: (כט) ר"ח: (ל) רש"י: (לא) מ"א: (לב) מ"א;